

Literatúra očami Ruda Brtáňa

Erika Brtáňová

V rámci cyklu Pamäť literárnej vedy sa 16. mája 2019 konal v Ústave slovenskej literatúry SAV v Bratislave vedecký seminár *Literatúra očami Ruda Brtáňa*, organizovaný v rámci kolektívneho vedeckého projektu VEGA 2/0117/17 *Príležitostná básnická tvorba Juraja Palkoviča, Bohuslava Tablica a Pavla Jozefa Šafárika* (zodpovedná riešiteľka Lenka Rišková).

Rokovanie otvorila Dana Hučková, riaditeľka Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá sa v úvodnom slove zamerala na špecifiká osobnosti a práce literárneho historika Ruda Brtáňa (1907 – 1998). Ostatní aktívni účastníci, ťažiskovo predovšetkým z Ústavu slovenskej literatúry SAV, sústredili svoju pozornosť na vybrané Brtáňove monografie a štúdie.

Miloslav Vojtech (Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava) sa v príspevku *Problematika medziliterárnosti a dejín umeleckého prekladu v monografii Ruda Brtáňa venovanej Bohuslavovi Tablicovi* venoval Brtáňovej reflexii dejín umeleckého prekladu a medziliterárnych vzťahov v jeho publikácii z roku 1974 s názvom *Bohuslav Tablic (1769 – 1832). Život a dielo*. Analyzoval Brtáňov prístup k otázkam literárnohistorickej i translatologickej reflexie Tablicových prekladov a zmapoval okruh prekladaných autorov a ich súvislosti s dobovými literárnoestetickými preferenciami.

Lenka Rišková sa zaoberala príležitostnou poéziou Bohuslava Tablica a jej reflexiou v literárnohistorických prácach Ruda Brtáňa.

Zdôraznila, že Brtáň tomuto nedocenenému segmentu literárnej produkcie prisudzoval dôležitú funkciu pri formovaní básnického profilu Bohuslava Tablica. Timotea Vráblová analyzovala v referáte *Otázky nad pohrebnou tlačou Srdečné vzdychání... venovanou pamiatke Kataríny Ujfalušiovej* poetologické aspekty danej pohrebnej reči a poukázala na širšie interpretačné súvislosti príležitostných tlačí.

Erika Brtáňová (Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, Trnava) hovorila o doposiaľ málo známych výsledkoch Brtáňovho výskumu dolnozemskej literatúry. V druhej časti svojho vystúpenia *Slovenská dolnozemska literatúra a Rudo Brtáň. Markovičov biblický obraz ženy* priblížila žánrové a obsahové zameranie zbierky *Duchovní zrcadlo ženského pohlaví z Píssem svatých představené* (asi 1783), ktorá je pripísovaná Matejovi Markovičovi st.

Olga Vaneková v referáte *Podnety Ruda Brtáňa pre výskum latinsky písaných slovacikálnych pamiatok* venovala pozornosť porovnávacej štúdii R. Brtáňa Barokový slavizmus z roku 1939, v ktorej sa autor usiloval vytvoriť obraz prítomnosti a stvárnenia tém súvisiacich so slovenskosťou v najširšom slova zmysle, teda ideí, obrazov, motívov, postáv spojených s dejinami i prítomnosťou Slovanov v písomných pamiatkach od konca 16. storočia do konca 18. storočia, resp. do polovice 19. storočia.

Martin Braxatoris sa v kontexte témy *Príležitostná básnická tvorba Juraja Palkoviča v lite-*

rárohistorických prácach Ruda Brtáňa zamerail na rozmanité stránky kalendárovej poézie Juraja Palkoviča (1769–1850) a posúdenie spoľahlivosti súvisiacich výskumných záverov Ruda Brtáňa. Podobám výskumu a interpretácie barokovej literatúry na ploche Brtáňových prác z tridsiatych a šesťdesiatych rokov 20. storočia sa venovala Petra Rusňáková v príspevku *K možnostiam interpretácie barokových textov Juraja Lániho, Jána Simonidesa a Tobiáša Masní-*

ka. Edičnú činnosť R. Brtáňa, konkrétne textologické otázky súvisiace s Brtáňovými edíciami diela Sama Chalupku, priblížil Martin Navrátil.

Podujatie sa síce týkalo najväčšmi Brtáňovho záujmu o problémy dejín staršej slovenskej literatúry, ale poukázalo aj na rozmanitosť a šírku jeho výskumného záberu. S časovým odstupom sa pokúsilo nezaujato zhodnotiť prínos jeho práce k poznaniu vybraných stránok literárnej histórie.

doc. PhDr. Erika Brtáňová, CSc.
Filozofická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave
Hornopotočná 23
917 01 Trnava
Slovenská republika
e-mail: erika.brtanova@truni.sk